

החיים יפים, למרו אליהם!

לא קל להיות מטפל סיעודי

מתוך גיליון מידע על סיכונים תעסוקתיים, המוסד לבטיחות ולגיהות
מטפל סיעודי הוא מקצוע נפוץ במקומותינו, במיוחד לאור העלייה בתוחלת החיים. ברשימה קצרה זאת מעט על הסכנות והסיכונים האורבים לעובד הסיעודי במהלך עבודתו

לחצים נפשיים וסיכונים ביולוגיים
המטפל הסיעודי נתון לחצים נפשיים עקב משא אחריות כבד, לעתים יחסים מעורערים עם בני משפחה, עייפות ושחיקה הנובעות בחלקן מעבודה במשמרות ובמיוחד עבודה בשעות נוספות, ממגע עם מאושפזים חולים ובמיוחד עם חולים סופניים ובני משפחותיהם וחשוף לתקיפה פיזית ומילולית, בעיקר מצד מטופלים עם הפרעות נפשיות.
המטפל חשוף לסיכונים ביולוגיים, בהם סכנת הרעלה או התפתחות אלרגיה כתוצאה ממגע עם תחפות וסמים, גרוי בעיניים, דלקות עור ובעיות נשימה עקב שימוש תכוף בדטרגנטים וחומרי חיטוי ועוד. הוא חשוף להידבקות במחלות שונות, לכעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות.

האחריות המוטלת על כתפיו של המטפל הסיעודי, הן במוסד והן בבית, רבה מאוד וטומנת בחובה סכנות וסיכונים שונים. בין אלה ניתן למנות סיכונים פיזיים כמו מעידות וכאבי גב, סיכונים חשיפה לכימיקלים, הרעלות ופיתוח אלרגיות, סיכונים ביולוגיים כמו הידבקות במחלות, אחריות אישית גבוהה ובעקבותיה בעיות של לחץ ושחיקה.

סיכונים פיזיים ותאונות
המטפל הסיעודי חשוף לסיכונים פיזיים הכוללים נזקי שריר-שלד כתוצאה מטיפול בחולה כבד משקל או עקב עבודה בתנחות גוף לא טובות, הזזת חפצים כבדים, פגיעה עקב מאמץ חוזר ונשנה, החלקה על רצפה רטובה, דקירות וחתכים מעצמים חדים, כוויות, מכות חשמל, פציעות, הרעלה ממגע עם חומרי חיטוי ועוד.

כך המטפל הסיעודי ישמור על בריאותו

- עליו לעול נעלים בטיחותיים עם סוליות לא מחליקות, מהסוג המקובל בקרב אחיות;
- במהלך רחיצה, האכלה או ניקיון עליו ללבוש כפפות (לזודא רגישות ללסקסו) ולהחליפן לעתים תכופות, בהתאם לסוג העבודה;
- המטפל הסיעודי יטפל בזיהות מירבית בסכינים, מחטים, מזרקים וחפצים חדים אחרים;
- אין לטפל בצידוד חשמלי פגום. לצורך עליו לעול נעלים בטיחותיים עם סוליות לא מחליקות, מהסוג המקובל בקרב אחיות;
- במהלך רחיצה, האכלה או ניקיון עליו ללבוש כפפות (לזודא רגישות ללסקסו) ולהחליפן לעתים תכופות, בהתאם לסוג העבודה;
- המטפל הסיעודי יטפל בזיהות מירבית בסכינים, מחטים, מזרקים וחפצים חדים אחרים;
- אין לטפל בצידוד חשמלי פגום. לצורך תיקון יש להזמין חשמלאי מוסמך;
- אל לו להשתמש בצידוד רפואי פגום, כמו כיסא גלגלים ואמצעי הרמה;
- יש ללמוד היטב את הוראות הבטיחות בנוגע להרמה נכונה של משאות ולהימנע מהרמת משאות כבדים שלא על פי ההנחיות;
- חדר המטופל יהיה מצויד במערכת מיזוג אוויר יעילה שתפחית את עומס החום בקיץ והקור בחורף, וכן את האדים והגזים המאפיינים אזורי טיפול בחולים.

בטיחות ושימוש נכון בגז בישול

גז פחמימני מעובה (גפ"מ), או בשפת היום יום גז בישול, הינו דליק וכבד מן האוויר ומשמש אותנו לבישול, לחימום וגם להלחמה. להלן כמה הנחיות בסיסיות לשימוש נכון ובטוח בגז בישול

איסורים מוחלטים

- אסור בהחלט לבצע תיקונים, התקנות ושינויים כלשהם במערכות ובמכשירי הגז. תיקונים, איתור דליפות, ביצוע שינויים וכל הכרוך במערכות הגז יבוצעו אך ורק על ידי טכנאי גז מוסמך;
- אסור בהחלט לאפשר ביצוע עבודות כלשהן, ובמיוחד עבודות הקשורות בחום ואש, ליד מיכלי הגז ולאורך צנרת הגז (הכוונה לצנרת מים, צנרת חשמל כד') אלא בתיאום מראש עם סוכנות הגז;
- אסור בהחלט לבצע החלפת מיכל באופן עצמי אלא אם קיבלתם מראש הנחיות והיתר מחברת הגז.

הגז במצבו הטבעי הינו חסר צבע וריח. הריח החריף האופייני אותו אנו חשים בעת דליפת גז הוא תוצאה של חומרים (מקרפטנים) המוספים לגז ונועדו בדיוק למטרה זו: להתריע על דליפה.
כדי לתכנן, להתקין ולטפל במערכות של גז בישול יש צורך ברשיון מתאים, הניתן לטכנאי בהתאם לתקנות הגז (בטיחות ורישוי) (רישוי העוסקים בעבודות גפ"מ), התשס"ו-2006.
לנושא הובלה ואחסון גפ"מ קיימות תקנות ותקנים רשמיים ומחמירים וחובה לנהוג לפיהם. האחריות לשמירה על הוראות הבטיחות מתחלקת בין ספקי הגז לבין הצרכנים. עם זאת, על כל אחד להכיר את הסיכונים ואת דרישות המינימום לבטיחות בשימוש בגז.

קצר ומאב
הכל בגלל מסמור קטן
במהלך עבודתו על מחפרון עצר העובד את הכלי, ירד ממנו ודרך על מסמור. המסמור חדר דרך סולית הנעל וחדר לכף רגלו. העובד פונה לקבלת טיפול בבית החולים הסמוך, אושפז לשלושה ימים במחלקה האורתופדית אולם צרותיו לא תמו: במהלך האשפוז, כאשר ירד ממיטתו, הוא חש סחרחורת, נפל ונחבל בראשו. בסופו של אירוע מתמשך זה הוא אובחן כסובל מחבלות בראש, בצוואר, בחזה, בכסן וכמובן בכף רגלו.
המקרה נמצא בימים אלה בחקירה.

שימוש נכון בגז בישול

- היות שגז בישול כבד מהאוויר אסור לאחסן מיכלי גז ולהשתמש במכשירים הפועלים על גז במקומות ובחדרים שמתחת למפלס הקרקע;
- כאשר חשים בריח האופייני של הגז יש לסגור מיד את הברז הראשי המספק את הגז לכריים (ברז זה מותקן בדרך כלל על הקיר בקרבת הכריים) ולפתוח חלונות ודלתות כדי לאפשר אוויר טוב של החלל;
- יש לנסות ולאתר את סיבת הדליפה. אם איתור הדליפה דורש מיומנות ואם נדרש תיקון יש לקרוא לטכנאי גז מוסמך;
- כאשר חשים בריח הגז יש לנתק את מערכת החשמל המרכזית (להוריד את השלטר). יש לזכור כי כתוצאה מהדלקה או כיבוי של מכשיר חשמלי עלול להיווצר ניצוץ - וניצוץ זה עלול לגרום לדליקה או לפיצוץ. ניתוק זרם החשמל ימנע אפשרות שכזאת.

קצר ומאב
נהג אוטובוס עבר התקף לב
תוך כדי נסיעה, לאחר שבלם בפתאומיות את האוטובוס כדי למנוע פגיעה בהולכת רגל שהתפרצה לכביש, חש הנהג ברע, הובהל לבית החולים הקרוב ונמצא שעבר התקף לב. מבדיקת הנסיבות עולה כי אכן נמצא קשר ישיר בין האירוע לבין התקף הלב, והוא הוכר כנפגע תאונת עבודה.

מניעת כוויות מנוזלים רותחים: טיפים בטיחותיים

בעריכת דוד זין, על פי NFPA, הארגון הלאומי למניעת שריפות בארה"ב
כוויות מנוזלים רותחים עלולות להיגרם בכל גיל ובכל מקום: בבית, בגן הילדים, במוסד הסיעודי ובמקום העבודה. ילדים, מבוגרים ואנשים בעלי מוגבלויות מושיכים לקבוצת סיכון גבוהה במיוחד להיפגע מכוויות. להלן כמה דרכים להימנע מצרה

זאת ועוד

- נוזלים ומזונות חמים מדי יש להציב במרכז השולחן, לשמור על טווח ביטחון מפני גישה של ילדים ולהשיג שמפת השולחן תישאר במקומה...
- יש לשמור על טווח ביטחון דומה גם סביב אזור הבישול;
- אריזות מזון שחוממו במיקרוגל יש לפתוח לאט והרחק מהפנים;
- אין להחזיק ילד על הידיים כשאתם מבשלים או שותים משקה רותח;
- אין לחמם בקבוק משקה של תינוק במיקרוגל, אלא רק על הכריים, בתוך סיר עם מים חמים;
- מזון שחומם במיקרוגל לטמפרטורה גבוהה מדי יש לצנן מעט לפני ההגשה;
- מרק חם יש להגיש לשולחן רק כשהוא בכלי יציב בעל בסיס רחב, כדי למנוע שפיכה;
- ואם חלילה מישהו נכוה - יש לטפל מיד בכוויה: קררו את המקום במים קרים או קוביות קרח למשך 3-5 דקות, כסו בבד נקי ויבש ובמידת הצורך פנו לרופא.

מי אמבט חמים מדי, קפה רותח ואפילו מרק שחומם זה עתה עלולים לגרום לכוויות חמורות. נוזלים רותחים מהווים בארה"ב את הגורם השני לכוויות. עובדים במקומות עבודה, קשישים ואנשים סיעודיים במוסדות, ילדים בגני ילדים ובמעונות יום ואפילו בני הבית אינם חסינים מכוויות. בכל עת ובכל מקום יש לשמור ולהישמר ממזון ומנוזלים רותחים.

אמצעי בטיחות מכוויות

- יש ללמד את הילדים שנוזלים חמים מדי, תנור ואש עלולים לגרום לכוויות;
- יש להתקין על ברז האמבט וראש המקלחת התקנים שימנעו מילדים ומקשישים לפתוח לבד את המים החמים;
- יש להשיג תמיד על ילד ועל קשיש בחדר האמבטיה;
- לפני הכנסת ילד לאמבטיה יש לבדוק את טמפרטורת המים הזורמים מהברז; עליה להיות נמוכה מ-38 מ"צ ונעימים למגע.

דע יותר - קבל יותר

הצטרף לחוג העמיתים של המוסד לבטיחות ולגיהות

לצלל: 03-7715211

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

מרכז המידע מודיע:

- יש לך בעיה או שאלה כללית או אישית בתחומי בטיחות ובריאות בתעסוקה?
- האם אתה זקוק למידע בנושאי בטיחות וגיהות, חומרים מסוכנים, מניעת תאונות וכד'?

פנה למרכז המידע ותיענה במהירות

ניתן לפנות טלפונית, באמצעות הפקס או בדוא"ל כל הפניות נשמרות בסודיות • התשובות ללא תשלום (למעט תשובות ליועצים פרטיים, לשמאים ולעורכי דין).

כתובתנו: המוסד לבטיחות ולגיהות, מרכז המידע רח' מזא"ה 22, תל אביב ת.ד. 1122 מיקוד 61010 דוא"ל: info@osh.org.il, טל. 03-5266455, פקס. 03-5266456